

АНОТАЦІЯ
навчальної дисципліни
«Валоризація архітектурно-археологічної спадщини»

1. **Назва дисципліни** – «Валоризація архітектурно-археологічної спадщини».
2. **Лектор** – кандидат архітектурних наук, доцент Снітко Ірина Анатоліївна.
3. **Курс** – 2 (другого (магістерського) рівня вищої освіти), семестр – 3.
4. **Кількість:** кредитів – 3; академічних годин – 90 (у т.ч. аудиторних – 24, самостійна робота - 66).

5. Опис дисципліни:

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи наукових знань про теоретико-методологічні та прикладні засади валоризації архітектурно-археологічної спадщини, розвиток здатності оцінювати історико-культурний потенціал об'єктів спадщини, визначати напрями їх збереження, адаптації, репрезентації та інтеграції в сучасний міський простір і стратегії сталого розвитку територій.

Завдання дисципліни:

- 1) розкрити сутність поняття валоризації архітектурно-археологічної спадщини, її місце у сучасних дослідженнях культурної спадщини, урбаністики та просторового планування;
- 2) ознайомити здобувачів із основними підходами, критеріями та принципами оцінювання архітектурно-археологічної спадщини;
- 3) охарактеризувати нормативно-правові, організаційні та управлінські засади збереження, охорони та використання об'єктів архітектурно-археологічної спадщини;
- 4) сформулювати уявлення про роль архітектурно-археологічної спадщини як ресурсу розвитку територіальних громад, міського середовища, туризму, культурної економіки та локальної ідентичності;
- 5) проаналізувати сучасні інструменти валоризації спадщини: інвентаризацію, картографування, музеєфікацію, ревіталізацію, інтерпретацію, цифрову репрезентацію, брендинг територій;
- 6) розвинути навички комплексного аналізу об'єктів архітектурно-археологічної спадщини та підготовки пропозицій щодо їх адаптивного використання в умовах сучасних суспільних трансформацій і повоєнного відновлення.

Зміст дисципліни:

Тема 1. Валоризація архітектурно-археологічної спадщини як науково-практичний напрям. Предмет, об'єкт, мета і завдання дисципліни. Місце валоризації у системі досліджень культурної спадщини, урбаністики та просторового розвитку.

Тема 2. Теоретико-методологічні засади вивчення архітектурно-археологічної спадщини. Поняття цінності, автентичності, цілісності, історико-культурної значущості. Основні підходи до оцінювання спадщини.

Тема 3. Архітектурно-археологічна спадщина як складова культурного ландшафту та міського простору. Просторовий контекст розміщення об'єктів спадщини. Спадщина як чинник формування образу міста і територіальної ідентичності.

Тема 4. Критерії та методи валоризації архітектурно-археологічної спадщини. Історико-культурна, наукова, художня, містобудівна, символічна, туристична та економічна цінність. Експертні, картографічні, GIS- та польові методи оцінювання.

Тема 5. Нормативно-правові засади охорони та використання архітектурно-археологічної спадщини. Міжнародні документи, національне законодавство, інституційні механізми управління спадщиною.

Тема 6. Інструменти збереження та репрезентації спадщини. Облік, інвентаризація, зонування, музеєфікація, консервація, реставрація, ревіталізація, адаптивне використання, цифровізація та віртуальна репрезентація.

Тема 7. Архітектурно-археологічна спадщина у стратегіях міського розвитку. Інтеграція об'єктів спадщини у просторове планування, культурний туризм, креативні індустрії, розвиток громад і брендинг територій.

Тема 8. Ризики втрати та пошкодження спадщини в умовах урбанізаційного тиску, конфліктів і воєнних дій. Підходи до оцінки вразливості, пріоритетності збереження та післякризового відновлення.

Тема 9. Практики валоризації архітектурно-археологічної спадщини в Україні та світі. Аналіз кейсів, проблем і перспектив використання спадщини як ресурсу сталого розвитку міст.

6. *Форми навчання* -- лекції, практичні заняття та самостійна робота студентів відповідно до програми курсу.

7. *Методи викладання і навчання* - пояснювально-ілюстративні (розповідь з елементами бесіди, пояснення, лекція, ілюстрація тощо); аналітичні; проблемно-пошукові; дослідницькі; кейс-метод; картографічний метод;

метод аналізу практичних ситуацій у сфері збереження та використання культурної спадщини.

8. Методи контролю знань, система оцінювання - участь в обговоренні теоретичних питань, виконання аналітичних завдань, підготовка індивідуальних і тематичних робіт, поточний контроль, підсумковий заліковий контроль.

9. Навчально-методичне забезпечення:

1. UNESCO. *Managing Cultural World Heritage*. Paris: UNESCO World Heritage Centre, 2013.
2. UNESCO. *Recommendation on the Historic Urban Landscape*. Paris: UNESCO, 2011.
3. ICOMOS. *The Paris Declaration on Heritage as a Driver of Development*. Paris: ICOMOS, 2011.
4. UNESCO. *Culture: Urban Future. Global Report on Culture for Sustainable Urban Development*. Paris: UNESCO, 2016.
5. ICCROM. *People-Centred Approaches to the Conservation of Cultural Heritage: Living Heritage*. Rome: ICCROM, 2015.
6. Avrami, E., Macdonald, S., Mason, R., Myers, D. (eds.). *Values in Heritage Management: Emerging Approaches and Research Directions*. Los Angeles: Getty Conservation Institute, 2019.
7. ICOMOS. *Future of Our Pasts: Engaging Cultural Heritage in Climate Action*. Paris: ICOMOS, 2019. Це джерело доречне для тем про ризики, вразливість спадщини та адаптацію в умовах кліматичних і кризових викликів.
8. ICOMOS. *Heritage and the Sustainable Development Goals: Policy Guidance for Heritage and Development Actors*. Paris: ICOMOS, 2021.
9. UNESCO. *Culture|2030 Indicators*. Paris: UNESCO, 2019/2020. Це корисне джерело для тем, де йдеться про індикатори, вимірювання ефектів спадщини й зв'язок культури зі сталим розвитком.
10. ICCROM. *PATH – Peacebuilding Assessment Tool for Heritage Recovery and Rehabilitation*. Rome: ICCROM, 2021. Джерело особливо актуальне для повоєнного відновлення та роботи зі спадщиною в умовах конфлікту.
11. ICCROM. *Heritage Management Practices: Voices from the Field*. Rome: ICCROM, 2022.
12. ICCROM. *Sustaining Digital Heritage: Research Findings*. Rome: ICCROM, 2021.

10. Мова викладання – українська.